

Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības pārvalde

Sociālais dienests

Reģ. Nr.90000048364, Zemnieku iela 16 A, Rēzekne, LV-4601, tālr. 20221816, socialais.dienests@rezekne.lv

Rēzeknē

19.06.2023. Nr. 1.1.23/23/752

22.05.2023. Nr. Uz 1-5/135

Latvijas Republikas tiesībsargam

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010

tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Par atskurbināšanas pakalpojumu Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā

Atskurbināšanas pakalpojumu Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā nodrošina Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības pārvaldes “Sociālais dienests” (turpmāk – Pārvalde) Patversme (turpmāk – Patversme).

Pārvalde ir saņēmusi Latvijas Republikas tiesībsarga (turpmāk – Tiesībsargs) 22.05.2023. vēstuli Nr.1-5/135 “Ziņojums par apstākļiem atskurbināšanas pakalpojumā Rēzeknē” (turpmāk – Ziņojums), kurā lūgts sniegt informāciju par veiktajām darbībām rekomendāciju ieviešanā, kā arī sniegt informāciju par grūtībām, ar kurām Patversme saskaras sniedzot atskurbināšanas pakalpojumu, un viedokli par normatīvā regulējuma pietiekamību atskurbināšanas pakalpojuma nodrošināšanā.

Ņemot vērā minēto, informējam:

1. **Rekomendācija [3]:** “*Nepieļaut personas brīvības ierobežošanu bez likumā noteiktās procedūras un nelikt šķēršļus Atskurbtuves atstāšanai tiklīdz persona to vēlas un spēj izdarīt.*”

Pārvaldei ir zināms Ziņojuma 3.punktā norādītais tiesiskais regulējums, tajā skaitā, tā neesamība - personas ievietošanai atskurbšanas iestādē. **Lūdzam šo jautājumu risināt valstiskā līmenī.**

Tajā pašā laikā, Valsts policijas, Neatliekamās medicīniskas palīdzības dienesta, ārstniecības iestādes un Atskurbtuves darbinieki jau tagad strādā ar cilvēku. Viņiem ir jārod risinājums, jānovērtē apstākļi, jākonstatē priekšnoteikumi un jāpieņem atbildīgi lēmumi attiecībā uz cilvēkiem, kuri atrodas alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmē.

Vēršam uzmanību, ka Atskurbtuvē personas nogādā Valsts policija, tieši viņiem ir tiesības, konstatējot likuma normā noteiktos apstākļus (priekšnoteikumus), neatkarīgi no personas gribas, nogādāt personas Atskurbtuvē. Turklāt nereti personas jau sākotnēji Valsts policijai pauž gribu, ka nevēlas doties vai atrasties Atskurbtuvē. Līdz ar to joprojām pastāv jautājums – kādas personas Valsts policija nogādā Atskurbtuvē?

Atskurbināšanas pakalpojuma mērķis Patversmē ir sniegt atskurbināšanas pakalpojumu klientam, radīt drošu vidi un nodrošināt veselības stāvokļa uzraudzību.

Ārsta palīgs veic klienta apskati un veselības stāvokļa sākotnējo novērtējumu un pieņem lēmumu par klienta uzņemšanu vai uzņemšanas atteikumu. Ārsta palīgs pieņem lēmumu atteikt atskurbtuves pakalpojumu un/vai izsaukt Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu klientam:

- kuram ir akūtas fiziskas traumas (lūzumi, plašas brūces),
- kuram ir akūtas saslimšanas vai infekcijas slimības (caureja, vemšana, izsitumi) simptomi;
- sievietei ar redzamām grūtniecības pazīmēm vai kura uzrāda grūtniecību apliecinājošus dokumentus;
- kuram konstatēta **smaga** alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu intoksikācija, kas var apdraudēt dzīvību;
- nepilngadīgai personai līdz 18 gadu vecumam;
- citos gadījumos, kad nepieciešami papildus medicīniski izmeklējumi.

Klientam lūdzot izbeigt atskurbināšanas pakalpojumu, netiek likti šķēršļi Atskurbtuves atstāšanai. Klientam atskurbināšanas pakalpojums tiek izbeigts pamatojoties uz klienta veselības un fiziskā stāvokļa izvērtējumu - ja klients ir atskurbis, spējīgs adekvāti rīkoties un atbildēt uz jautājumiem. Minētais nostiprināts Pārvaldes 31.03.2017. iekšējo noteikumu Nr.116 "Atskurbtuves klientu uzņemšanas kārtība Patversmē" 21.punktā, nosakot klienta tiesības lūgt atskurbināšanas pakalpojumu izbeigt ātrāk pēc ārsta palīga atļaujas, izvērtējot klienta veselību un fizisko stāvokli. Tādējādi tiek nodrošināts, ka pēc atskurbināšanas pakalpojuma izmantošanas, **pirmkārt**, persona ir atguvusi savu spēju patstāvīgi pārvietoties vai orientēties, **otrkārt**, tiek mazināts risks nodarīt kaitējumu apkārtējiem vai pašam sev (likuma "Par policiju" 12.panta pirmās daļas 9.punkts).

Bieži vien ir gadījumi, kad klients lūdz atļauju uzturēties Atskurbtuvē ilgāk (kamēr pienāks rīts, klientam pakaļ atbrauks transports, pienāks autobuss u.tml.). Šāda uzturēšanās Atskurbtuves telpās klientiem vienmēr tiek sniegta bez maksas.

2. Rekomendācija [4]: *"Būtu ieteicams iekšējās kārtības noteikumu izvilkumu par klientu tiesībām pamest Atskurbtuvi, izvietot arī ievietošanas telpās, kur tie būtu viegli pieejami ievietotajai personai."*

Iekšējās kārtības noteikumi izvietoti katrā Atskurbtuves telpā.

3. Rekomendācija [6]: *"Reibumā esoša persona varētu neapzināties pamošanās vietu un laiku, būtu vēlams nodrošināt arī dabiskā apgaismojuma pieejamību (dienasgaismu)."*

Atskurbtuvē ir videonovērošana. Ja redzams, ka klients pamostas, klauvē pie durvīm, tad dežurējošais personāls ar viņu veic pārrunas, paskaidro ievietošanas atskurbtuvē apstākļus. Prakse liecina, ka mākslīgais apgaismojums, kas nāk no atskurbtuves gaitenā ir nomierinošs, neuzkrītošs, klienti ātrāk nomierinās un iemieg.

Uzskatām, ka šī brīža normatīvais regulējums nav pietiekams atskurbināšanas pakalpojuma sniegšanai. Normatīvā regulējuma trūkums, rada atšķirīgus viedokļus par atskurbināšanas pakalpojuma saturu un tā sniegšanas kārtību. Tajā ir iesaistītas vairākas puses – citas pašvaldības, Valsts policija, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests un ārstniecības iestādes. Katra no tām ir ieinteresēta šo jautājumu risināt pēc iespējas mazāk iesaistot savus resursus. Nav noteikts atskurbināšana pakalpojuma sniegšanā iesaistīto pušu sadarbības mehānisms, pienākumi un tiesības, piemēram, kādu informāciju par atskurbt nogādāto personu Atskurbtuvei sniedz Valsts policija.

Nereti personas, kurām sniedz atskurbināšanas pakalpojumi ar agresīvas, uzvedas neadekvāti, skaļi – bojā telpas un aprīkojumu, traucē klientu, kuri saņem patversmes pakalpojumu, naktsmieru.

Tāpat nav skaidra turpmākā atskurbināšanas pakalpojuma finansēšana. Nosakot atskurbināšanas pakalpojumu kā pašvaldības kompetenci, valsts joprojām nav atrisinājusi jautājumu par tā sniegšanai nepieciešamo finansējumu. Līdz šim valsts piešķirtais finansējums (līdz 15 *euro* par katru atskurbšanas telpā ievietoto personu) no neparedzētiem gadījumiem, sedza mazu daļu no nepieciešamā finansējuma. Nemot vērā minēto, par pakalpojumu tiek pieprasīts maksāt arī pašam klientam. Vairums klientu nesamaksā par izmantoto atskurbināšanas pakalpojumu.

Pārvaldes vadītājs

G.Arbidāns

I.Dukalska 25630004
inese.dukalska@rezekne.lv

Dokuments parakstīts ar drošu e-parakstu un satur laika zīmogu.